

TEHNILINE DOKUMENT

Rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku enesehindamise vahend (HEPSA)

Kasutusjuhend

**HAIGUSTE ENNETAMISE JA TÕRJE EUROOPA KESKUSE TEHNILINE
DOKUMENT**

Rahvatervise hädaolukorras valmisoleku enesehindamise vahend (HEPSA)

Kasutusjuhend

Selle projekti teostas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) tellimusel ning Graham Fraseri ja Svetla Tsolova koordineerimisel ettevõtte IQVIA (Madrid) vanemepidemioloog Mariana Haeberer. Soovime samuti tänada Madalmaade rahvatervise- ja keskkonnainstituuti (RIVM) nende panuse eest.

Palume viidata järgmiselt: Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus. Rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku enesehindamise vahendi (HEPSA) kasutusjuhend Stockholm: ECDC, 2018.

Stockholm, juuni 2018

ISBN 978-92-9498-334-3

DOI: 10.2900/26759

Katalooginumber TQ-02-18-883-ET-N

Kaanefoto: Sheila Sund, Creative Commons Attribution Non Commerciali (CC BY-NC 4.0) litsentsi kaudu

© Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus, 2018

Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel.

Sisukord

Lühendid	iv
Sõnastik	iv
1 Sissejuhatus	1
2 HEPSA-vahend	2
2.1 Sündmuse-eelne ettevalmistus ja juhtimine	3
2.2 Ressursid: kvalifitseeritud töajõud	4
2.3 Toetussuutlikkus: seire	4
2.4 Toetussuutlikkus: riskihindamine	4
2.5 Sündmusele reageerimise haldus	4
2.6 Sündmusejärgne analüüs	4
2.7 Saadud kogemuste rakendamine	4
3 Juhised	5
3.1 Kavandatav sihtrühm	5
3.2 Töölehtede täitmine	5
3.3 Hinne	7
3.4 Lisajuhised	8

Arvandmed

Joonis 1. Rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku protsess	2
Joonis 2. Kuvatõmmis: Saadud kogemuste rakendamine	5

Tabelid

Tabel 1. Hinnete tõlgendamine	8
-------------------------------------	---

Lühendid

BSI	Näitajate lähtekogum (<i>baseline set of indicators</i>)
CSI	Näitajate tervikkogum (<i>comprehensive set of indicators</i>)
EMP	Euroopa Majanduspiirkond
EL	Euroopa Liit
HEPSA	Rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku enesehindamine (<i>health emergency preparedness self-assessment</i>)
IHR	Rahvusvahelised tervise-eeskirjad
MS	Liikmesriik (<i>Member State</i>)
NFP	Riigi kontaktasutus (<i>National Focal Point</i>)
PHEP	Rahvatervise hädaolukorraks valmisolek (<i>public health emergency preparedness</i>)
WHO	Maailma Terviseorganisatsioon

Sõnastik

Kriis	Raske, ootamatu ja sageli ohtlik olukord, mis nõuab õigeaegset tegutsemist; olukord, mis võib mõjutada või ohustada elusid, keskkonda, elutähtsaid infrastruktuure või ühiskondlike põhifunktsioone ning mis võib olla tekkinud loodusõnnetuse või inimtegevusest tingitud õnnetuse tagajärjel.
Haigusjuht	Haiguse ilmumine või juhtum, mis loob haiguseriski.
Varajase hoiatamise süsteem	Süsteem võimalike kriiside tuvastamiseks, peamiselt teadete, prognooside ja hoiatusteadete kaudu.
Hädaolukorra teabevahetus	Kiireloomuline õigeaegne teabevahetus konkreetsete inimestega pärast ebahariliku olukorra ilmumist, mis nõuab lisaks tavapärasele korrale täiendavat viivitamatut tegutsemist, et hoida ära inimeste vigastusi või surma ning vara- või keskkonnakahju. Sageli on hädaolukorra teabevahetuse eesmärk kutsuda üles või suunata võtma viivitamatuid meetmeid.
Hädaolukorraks valmisolek	Ennetusmeetmed kiire, tõhusa ja asjakohase reageerimise tagamiseks hädaolukorras.
Oht	Miski, mis võib põhjustada kahjulikku tervisemõju ohuga kokku puutuvates elanikkonnarühmades.
Näitajatel põhinev seire	Korrapärane haigusjuhtudest teatamine näiteks teatamiskohustuslike haiguste seiresüsteemide ja aktiivse ohutusjärelvalve süsteemide kaudu, ning laboriseire. Korrapärase teatamisega tegelevad sageli tervishoiuasutused ning teateid esitatakse kord nädalas või kord kuus.

Valmisolek	Valitsuse, kutseliste reageerimis- ja taastamisorganisatsioonide, kogukondade ja üksikisikute teadmised ja suutlikkus, mis võimaldavad tõhusalt prognoosida tõenäolisi ja eelseisvaid kriise, kriisidele reageerida ja taastuda nende tagajärgedest.
Valmisoleku planeerimine	Hõlmab kohaliku, riigi ja ELi tasandi kavade integreerimist hädaolukorra lahendamise kavadega seotud eri sektoritesse. Valmisolekukavade alusel töötatakse välja põhimeetmed eri liiki terviseohtudega tegelemiseks ning kõnealuste kavade koostalitlusvõime tagamiseks; valmisoleku planeerimisel käsitletakse ohte ja hädaolukordi, mis ohustavad või võivad ohustada rahvatervist teatavas liikmesriigis.
Prioriteetne haigus	Haigused, mis on riigis probleemsed; nende haiguste tuvastamiseks on määratud kriteeriumid.
Rahvatervise hädaolukorraks valmisolek (<i>public health emergency preparedness</i>)	Rahvatervise ja tervishoiusüsteemide, kogukondade ja üksikisikute võime ennetada rahvatervise hädaolukordi, end nende eest kaitsta, neile kiiresti reageerida ning taastuda nende tagajärgedest, eriti hädaolukordade puhul, mis oma ulatuse, ajastuse või ettenägematuse tõttu võivad tekitada liigset koormust tavapärastele funktsioonidele. Rahvatervise hädaolukorraks valmisolek hõlmab koordineeritud ja järjepidevat planeerimis- ja rakendusprotsessi, mis põhineb tulemuslikkuse hindamisel ja parandusmeetmete võtmisel.
Rahvaterviserisk	Rahvatervist negatiivselt mõjutada võiva sündmuse esinemise tõenäosus, keskendudes esmajoonel juhtumitele, mis võivad levida piiriüleselt või kujutada tõsist või otsest ohtu.
Oht rahvatervisele	Sündmus (intsident), olukord või mõjur, mis võib sellega kokku puutuvale elanikkonnarühmale kiirelt tekitada otsest või kaudset kahju määral, mis võib põhjustada kriisi.
Reageerimine	Hädaabiteenuste osutamine ja sotsiaalabi kriisi ajal või kohe pärast kriisi, et päästa elusid, vähendada kahjulikku mõju tervisele, keskkonnale ja ühiskonnale, tagada avalik ohutus ning rahuldada mõjutatud inimeste põhivajadused.
Risk	Kriisi tõenäosuse ja selle negatiivsete tagajärgede kombinatsioon.
Riskihindamine	Teaduspõhine protsess, mis koosneb i) ohu tuvastamisest, ii) ohu kirjeldamisest, iii) kokkupuute hindamisest ja iv) riski kirjeldamisest.
Riskiteavitus	Asjaomase riskiteabe vahetamine ja levitamine, et otsusetegijad, sidusrühmad ja üldsus saaksid teha asjakohaseid otsuseid.
Riskijuhtimine	Riskihindamisest eraldiseisev protsess, mille käigus kaalutakse kõikide asjaomaste pooltega konsulteerides poliitikavariante, riskihindamist ja muid tarbijate tervise kaitse seisukohast olulisi tegureid; vajaduse korral valitakse selle protsessi tulemusena asjakohased ärahoidmis- ja kontrollivõimalused.
Seire	Andmete süstemaatiline ja pidev kogumine, kõrvutamine ja analüüs rahvatervisega seotud eesmärkidel koos rahvatervise teabe õigeaegse

Haavatavus

levitamisega hindamise ja rahvatervise reageerimismeetmete võimaldamiseks.

Kogukonna, süsteemi või vara omadused ja tingimused, mis muudavad selle vastuvõtlikuks kriisi kahjustava mõju suhtes.

1 Sissejuhatus

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC) on võtnud ülesande toetada tõsiseid piiriüleseid terviseohte ning valmisoleku ja reageerimise kavandamist käsitlevas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta otsuses 1082/2013/EL sätestatud valmisolekueesmärkide saavutamist. ECDC pakub rahvatervise hädaolukorraks valmisolekuga seotud tugiteenuseid ning viib selles valdkonnas ellu paljusid eri algatusi, näiteks töötab välja valmisoleku metoodikat, valmisoleku praktilisi tahke käsitlevaid materjale ning valmisoleku planeerimise juhendeid.

HEPSA-vahendi (rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku enesehindamise vahendi: HEPSA e *health emergency preparedness self-assessment*) eesmärk on aidata riikidel enesehindamise abil parandada rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku taset. HEPSA-vahendit kasutatakse valmisoleku taseme hindamiseks ning võimalike puuduste, haavatavuste ja parandamist vajavate valdkondade tuvastamiseks, et tugevdada üldist rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku suutlikkust.

Vahend koosneb kahest hindamisnäitajate kogumist: lähte- ja terviknäitajad; terviknäitajate kogum sisaldab kõiki lähtenäitajaid ning võimaldab läbi viia tervikliku enesehindamise.

HEPSA on Microsoft Exceli makrotoega töövihik. Siinses kasutusjuhendis on esitatud enesehindamisprotsessi põhiteave. Lisaküsimuste korral saatke e-kiri aadressil preparedness@ecdc.europa.eu.

2 HEPSA-vahend

Vahend koosneb seitsmest rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku ja nende reageerimise protsessi valdkonnast. Nendes valdkondades on esitatud asjaomased tegevused ja näitajad, et ELi/EMP liikmesriigid saaksid hinnata valmisoleku taset, tuvastada võimalikud puudused ning seada edasise arengu prioriteedid. Näitajad koostati põhjaliku kirjandusväljaannete analüüsi ning rahvusvaheliste ekspertide konsensuse alusel (konsulterides ECDC riiklike valmisoleku ja reageerimise kontaktasutustega).

Igas valdkonnas on mitu näitajat. Näitajad kuuluvad kas lähtenäitajate kogumisse (*baseline set of indicators*, BSI) või terviknäitajate kogumisse (*comprehensive set of indicators*, CSI). BSI kajastab riigi põhilist valmisolekut, mis peaks olema tagatud igas riigis, olenemata riigi tervishoiusüsteemi struktuurist. CSI hõlmab lisaks lähtenäitajatele täiendavaid valmisoleku näitajaid.

HEPSA-vahend sisaldab ristviiteid WHO töövahendile JEET (ühise välishindamise vahend: *Joint External Evaluation Tool*), versioon 1)¹ ja hädaolukorraks valmisoleku strateegilisele raamistikule,² aidates kasutajatel arvutada võimalikud JEET-hinded ning hinnata valmisoleku taset WHO raamistiku alusel.

Iga valdkonna tööleht sisaldab kaht veergu ristviidetega WHO dokumentidele. Vastavatel töölehtedel (JEET: tööleht „Kokkuvõte“; WHO raamistik: tööleht „WHO raamistik“) on esitatud lingid WHO dokumentidele.

Joonis 1. Rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku protsess

¹ WHO, „A Strategic Framework for Emergency Preparedness“, 2017. Kättesaadav aadressil: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204368/1/9789241510172_eng.pdf

² WHO, IHR (2005) Monitoring and evaluation framework; Joint External Evaluation Tool. Kättesaadav aadressil: <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/254883/1/9789241511827-eng.pdf>

1. Governance	1- Juhtimine
2. Capacity building and maintenance	2. Suutlikkuse suurendamine ja säilitamine
3. Surveillance	3. Seire
4. Risk assessment	4. Riskihindamine
5. Risk and crisis management	5. Riskijuhtimine ja kriisiohje
6. Post-event evaluation	6. Sündmusejärgne hindamine
7. Implementation of lessons learned	7. Saadud kogemuste rakendamine
Pre event	Sündmuse-eelne etapp
Post event	Sündmusejärgne etapp
Event	Sündmus

HEPSA-vahendis on rahvatervise hädaolukorras valmisoleku protsess (joonis 1) jaotatud järgmiseks seitsmeks valdkonnaks.

- Sündmuse-eelne ettevalmistus ja juhtimine
- Ressursid: kvalifitseeritud tööjõud
- Toetussuutlikkus: seire
- Toetussuutlikkus: riskihindamine
- Sündmusele reageerimise haldus
- Sündmusejärgne analüüs
- saadud kogemuste rakendamine.

Need seitse valdkonda jagunevad omakorda kolmeks etapiks: sündmuse-eelne etapp hõlmab kogu planeerimis- ja prognoosimistegevust, sündmuse ajal aga keskendutakse olemasolevate valmisolekukavade rakendamisele, et reageerida (võimalikule) rahvatervise ohule. Sündmusejärgne etapp hõlmab rahvatervise ohu tagajärgedest taastumist, keskendudes kõigi rahvatervise hädaolukorras valmisoleku protsessi valdkondade ja elementide järjepidevale parandamisele.

2.1 Sündmuse-eelne ettevalmistus ja juhtimine

Sündmuse-eelne ettevalmistus ja juhtimine hõlmab struktuure ja protsesse, mille kaudu sidusrühmad teevad koostööd ja osalevad rahvatervise hädaolukorras valmisolekuga seotud otsuste tegemisel. Näiteks hõlmab see hädaolukorras valmisolekut reguleerivate siseriiklike poliitikapõhimõtete ja õigusaktide, hädaolukordadeks valmisoleku, nende reageerimise ja nende tagajärgedest taastumise kavade ning koordineerimismehhanismide kehtestamist, rakendamist ja seiret.

2.2 Ressursid: kvalifitseeritud töäjõud

Rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku planeerimisel on väga olulisel kohal kõrgel tasemel pädevuse ja heade korraldusoskustega kvalifitseeritud töäjõud. Organisatsiooni valmisolek hädaolukorraks sõltub oskustöäjõu olemasolust, et reageerida tõhusalt rahvatervise hädaolukordadele. Koolitustegevus ja õppused aitavad arendada, hinnata ja parandada tööviimet ja -menetlusi, võimaldades omakorda võtta tõhusaid meetmeid haiguspuhangule või rahvatervise hädaolukorraks reageerimiseks. Täiendavateks aruteludeks selles valdkonnas on võimalik kasutada hädaolukorraks valmisoleku põhipädevust käsitlevat ECDC väljaannet³.

2.3 Toetussuutlikkus: seire

Seire – sealhulgas varajane hoiatamine ja epidemioloogiline luure – on oluline abivahend rahvatervise riskide kiireks kindlakstegemiseks ning lähtepunkt nende riskide hindamiseks ja juhtimiseks. Samuti on see üks rahvusvaheliste tervise-eeskirjade seireraamistikus sätestatud põhivõimetest⁴. Haiguste seire hõlmab andmete süstemaatilist ja pidevat kogumist, kõrvutamist ja analüüsi rahvatervise eesmärkidel ning rahvatervise teabe õigeaegset levitamist.

2.4 Toetussuutlikkus: riskihindamine

Riskihindamine on süstemaatiline protsess, mille käigus omistatakse riigi seiresüsteemidest saadud häiretest ja varjastest hoiatustest tulenevale (võimalikule) rahvatervise ohule riskitase. Selle võimaldamiseks hõlmab riskihindamine asjaomase teabe kogumist, hindamist ja dokumenteerimist,⁵ et toetada otsustusprotsessi ohule reageerimisel. Riskide järjestamine võib olla kasulik ka riskide ja meetmete prioriseerimisel⁶.

2.5 Sündmusele reageerimise haldus

Sündmusele reageerimise haldus hõlmab kõiki strateegiaid ja meetmeid, mis on välja töötatud ootamatute ja olulise mõjuga rahvatervise hädaolukordadega tegelemiseks riigi tasandil. Rahvatervise sündmuste korral selgub, kas organisatsioon suudab teha õigeaegseid, asjakohaseid ja hoolikalt kaalutletud otsuseid, mis põhinevad olukorra nõuetekohasel hindamisel ning parimatel olemasolevatel teadmistel. Sündmusele reageerimise halduse eesmärk on piirata rahvatervise sündmuste kahjulikku mõju ning taastada tavaolukord. Rahvatervise planeerimise eest vastutavad isikud peavad looma toimiva süsteemi koostöö tegemiseks piirkondlikul, riigi ja rahvusvahelisel tasandil. Suuri nõudmisi esitatakse vastastikuse suhtluse, teabevahetuse ja läbipaistva otsustusprotsessi suhtes. Sellise tegevuse õiguslik alus on sätestatud siseriiklikes õigusaktides, piiriüleseid terviseohtusid käsitlevas otsuses nr 1082/2013/EL ning rahvusvahelistes tervise-eeskirjades.

2.6 Sündmusejärgne analüüs

Pärast rahvatervise hädaolukorda on oluline läbi viia sündmusejärgne analüüs. Sündmuse hindamine võimaldab välja selgitada riigi või piirkonna valmisoleku taseme ning aitab kindlaks teha võimalikud puudused ja parandamist vajavad valdkonnad.

2.7 Saadud kogemuste rakendamine

Pärast rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku süsteemi tugevuste ja nõrkuste hindamist sündmusejärgse hindamise käigus tuleb tehtud järeldused muuta konkreetseteks meetmeteks, st rakendada saadud kogemusi praktikas.

³ Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus. „Public health emergency preparedness – Core competencies for EU Member States.“ Stockholm: ECDC, 2017. Kättesaadav aadressil: <https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/public-health-emergency-preparedness-core-competencies-eu-member-states.pdf>

⁴ <http://www.who.int/ihr/publications/WHO-HSE-GCR-2016.16/en/>

⁵

<https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/media/en/publications/Publications/1108 TED Risk Assessment Methodology Guidance.pdf>

⁶ https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/Tool-for-disease-priority-ranking_handbook_0_0.pdf

3 Juhised

3.1 Kavandatav sihtrühm

HEPSA-vahend on välja töötatud kasutamiseks neile rahvatervise spetsialistidele, kes tegelevad hädaolukorra lahendamise planeerimise ja sündmuste ohjamisega. Vahendi töölehti saab täita mitu isikut, näiteks seminaril või vahetades Exceli faili e-posti teel. Sellist arutelu ja konsensuse leidmise protsessi võib vaadelda esimese sammuna rahvatervise sündmuste spetsialistide teadlikkuse suurendamisel ja nendevahelisel koordineerimisel.

3.2 Töölehtede täitmine

HEPSA-vahend koosneb seitsmest valdkonnast – igal valdkonnal on eraldi tööleht. Iga valdkond hõlmab mitut näitajat. Näitajad kuuluvad kas näitajate lähtekogumisse (*baseline set of indicators, BSI*) või näitajate tervikkogumisse (*comprehensive set of indicators, CSI*).

BSI ja CSI ei põhine hierarhilisel struktuuril. Tegelikult ei sõltu määratud lähtenäitaja terviknäitajatest; selle asemel annavad terviknäitajad terviklikuma ülevaate konkreetsest valdkonnast. Esialgu kuvatakse ainult BSI. Kui klõpsata nuppu „Ava CSI“ töölehe ülaosas, kuvatakse kõikidel töölehtedel ka CSI. Nupu „Sulge CSI“ klõpsamisega muutub CSI mitteaktiivseks (vt kuvatõmmis).

Joonis 2. Kuvatõmmis: Saadud kogemuste rakendamine

Implementation of lessons learned

Responsible authority/ies:
Respondent/s:

= BSI
 = CSI

Performance measure	WHO	JEE	Select desired percentage by typing '1' into the corresponding column					Rating	
			0%	20%	40%	60%	80%		100%
1 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve preparedness and response activities.	C.6								
2 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used across all relevant sectors.	C.6								
3 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve policies and practice.	C.6								

BSI 0.0
 CSI 0.0

Implementation of lessons learned	Saadud kogemuste rakendamine
Responsible authority/ies	Vastutav(ad) asutus(ed)
Respondent/s	Vastaja(d)
=BSI	= BSI
=CSI	= CSI
Open CSI	Ava CSI
Close CSI	Sulge CSI
Performance measure	Tulemusnäitaja
WHO	WHO
JEE	JEE
Select desired percentage by typing '1' into the corresponding column	Valige soovitud protsent, märkides vastavasse veergu „1“
Rating	Hinne
0.0	0,0
Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve preparedness and response activities	Sündmusejärgse analüüsi või õppuste tulemusena saadud kogemusi ja teadmisi kasutatakse valmisoleku ja reageerimistegevuse parandamiseks.

Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used across all relevant sectors	Sündmusejärgse analüüsi või õppuste tulemusena saadud kogemusi ja teadmisi kasutatakse kõikides asjaomastes sektorites.
Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve policies and practice.	Sündmusejärgse analüüsi või õppuste tulemusena saadud kogemusi ja teadmisi kasutatakse poliitika ja praktika parandamiseks.

Score	Frequency scale	Achievement scale
No (0%)	Never	Not achieved, no progress, no sign of forward action
20%	Infrequent	Minor progress, with few signs of forward action in plans or policy
40%	Sometimes	Some progress, but without systematic policy and/or organisational commitment
60%	Often	Organisational commitment attained or considerable progress made, but achievements do not meet all needs and requirements
80%	Mostly	Substantial achievements but with some recognised limitations in capacities, capabilities and/or resources
Yes (100%)	Always	Comprehensive achievements with sustained commitment and capacities at all levels

Comments

Next

Score	Hinne
Frequency scale	Sagedusskaala
Achievement scale	Saavutuskaala
No (0%)	Ei (0%)
Yes (100%)	Jah (100%)
Never	Mitte kunagi
Infrequent	Harva
Sometimes	Mõnikord
Often	Sageli
Mostly	Enamasti
Always	Alati
Not achieved, no progress, no sign of forward action	Saavutamata, puudub areng ja märgid meetmete edendamiseks
Minor progress, with few signs of forward action in plans or policy	Vähene areng ja vähe määrke meetmete edendamisest plaanides või poliitikas
Some progress, but without systematic policy and/or organisational commitment	Teatav areng, kuid ilma süstemaatiliste poliitika- ja/või organisatsioonikohustusteta
Organisational commitment attained or considerable progress made, but achievements do not meet all needs and requirements	Organisatsioonikohustused või oluline areng, kuid saavutused ei vasta kõikidele vajadustele ega nõuetele
Substantial achievements but with some recognised limitations in capacities, capabilities and/or resources	Olulised saavutused, kuid mõned teadaolevad suutlikkuse, võimete ja/või ressursside piirangud
Comprehensive achievements with sustained commitment and capacities at all levels	Ulatuslikud saavutused koos püsivalt võetud kohustuste ja suutlikkusega kõigil tasanditel
Comments	Märkused
Next	Järgmine

3.3 Hinne

HEPSA-vahendi töölehtede täitmiseks on kaks võimalust.

- Täitke BSI lahtrid (tumerohelisega tähistatud näitajad) ja arvutage vastav hinne. Tulemused esitatakse iga töölehe allosas; töölehel „Kokkuvõte“ esitatakse ülevaade rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku taseme osas saavutatud tulemusest.
- Täitke CSI lahtrid (kõik näitajad) ja arvutage vastav hinne. Tulemused esitatakse iga töölehe allosas; töölehel „Kokkuvõte“ esitatakse koondülevaade rahvatervise hädaolukorraks valmisoleku taseme osas saavutatud tulemusest.

Hinde arvutamiseks peavad olema täidetud lahtrid kõikide vastavate näitajate juures.

Hinded esitatakse protsendimäärana (0–100%, 20% vahedega) ning kahel skaalal: sagedusskaala ja saavutusskaala. Arvutatud hinnete tõlgenduse kohta vt tabel 1.

Tabel 1. Hinnete tõlgendamine

Hinne	Sageduskaala	Saavutusskaala
Ei (0%)	Mitte kunagi	Saavutamata, puudub areng ja märgid meetmete edendamisest
20%	Harva	Vähene areng ja vähe määrke meetmete edendamisest plaanides või poliitikas
40%	Mõnikord	Teatav areng, kuid ilma süstemaatiliste poliitika- ja/või organisatsioonikohustusteta
60%	Sageli	Organisatsioonikohustused või oluline areng, kuid saavutused ei vasta kõikidele vajadustele ega nõuetele
80%	Enamasti	Olulised saavutused, kuid mõned teadaolevad suutlikkuse, võimete ja/või ressursside piirangud
Jah (100%)	Alati	Ulatuslikud saavutused koos püsivalt võetud kohustuste ja suutlikkusega kõigil tasanditel

3.4 Lisajuhised

- Salvestage failist alati koopia ning ärge unustage faili korrapäraselt salvestamast.
- Hinde saab arvutada kõikide valdkondade või ainult kindlate valdkondade jaoks. Hindeid on võimalik arvutada BSI või CSI põhjal. Kõikide näitajate juures on olemas märkuste lahter, milles saab selgitada konkreetse näitaja kasutamise põhjusti.
- Hinde arvutamisel vaadake juhendist, milline näitaja sobib kõige paremini. Valesid vastuseid ei ole, kuid oluline on kajastada nõrgad küljed või haavatavused, et nendega oleks võimalik edaspidi tegeleda.
- Protsendi valimiseks märkige kollasega tähistatud veerus vastavasse lahtrisse „1“. Ühe näitaja kohta saab valida vaid ühe protsendiväärtuse. Näitajate kogum (BSI või CSI) tuleb alati täita täies mahus, isegi kui peate mõnel juhul kasutama varianti „Ei ole kohaldatav/teada“. Mittetäielikke kogumeid ei ole võimalik hinnata. Arvestage, et konkreetse valdkonna kõikide näitajate kuvamiseks peate võib-olla kasutama kerimisriba. Kõik tulemused esitatakse automaatselt töölehel „Kokkuvõte“.
- Iga näitaja hinded kuvatakse veerus „Hinded“. Seejärel teisendatakse hinded osakaaluks, mille alusel arvutatakse vastava valdkonna koondhinne. Pärast seda, kui iga näitaja hinne on arvutatud, klõpsake nuppu „Enter“, et saada konkreetse valdkonna hinnete koondtulemus (kuvatakse iga töölehe allosas). Kõikide hinnete koondtulemust näete töölehel „Kokkuvõte“.
- Kui te ei jõua kõiki näitajaid ühe korraga ära täita, salvestage Exceli fail ja sulgege see, et saaksite tööd jätkata, kui teil on selleks aega.
- Kui kõik BSI/CSI väärtused on sisestatud, esitatakse arvutustulem automaatselt töölehel „Kokkuvõte“. Töölehel „Kokkuvõte“ on esitatud iga valdkonna hinded koos BSI/CSI radardiagrammiga. Samuti saab sellel töölehel ülevaate JEE-näitajatel ja nendega seotud HEPSA-näitajatel põhinevatest hinnetest.
- Kui soovite uuesti alustada, avage uus HEPSA-fail. Teise võimalusena võite lahtrid tühjendada, märgistades kõik vastavad lahtrid ja vajutades klaviatuuril kustutamispuppu.
- Kui soovite faili välja printida, salvestage Exceli töövihik PDF-failina ja printige PDF-fail välja.
- Vahendi hindamine: lisatud vorm vahendi kasutusmugavuse ja kasulikkuse hindamiseks. Teie tagasiside aitab meil vahendit veelgi täiustada. Palun saatke vorm e-posti aadressil preparedness@ecdc.europa.eu

**European Centre for Disease
Prevention and Control (ECDC)**

Address:
Gustav III:s boulevard 40, SE-169 73 Solna,
Sweden

Tel. +46 858601000
Fax +46 858601001
www.ecdc.europa.eu

An agency of the European Union
www.europa.eu

Subscribe to our publications
www.ecdc.europa.eu/en/publications

Contact us
publications@ecdc.europa.eu

Follow us on Twitter
[@ECDC_EU](https://twitter.com/ECDC_EU)

Like our Facebook page
www.facebook.com/ECDC.EU

ECDC is committed to ensuring the transparency and independence of its work

In accordance with the Staff Regulations for Officials and Conditions of Employment of Other Servants of the European Union and the ECDC Independence Policy, ECDC staff members shall not, in the performance of their duties, deal with a matter in which, directly or indirectly, they have any personal interest such as to impair their independence. Declarations of interest must be received from any prospective contractor(s) before any contract can be awarded.
www.ecdc.europa.eu/en/aboutus/transparency

HOW TO OBTAIN EU PUBLICATIONS

Free publications:

- one copy:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- more than one copy or posters/maps:
from the European Union's representations (http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
from the delegations in non-EU countries (http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
by contacting the Europe Direct service (http://europa.eu/europedirect/index_en.htm) or
calling 00 800 6 7 8 9 10 11 (freephone number from anywhere in the EU) (*).

(* The information given is free, as are most calls (though some operators, phone boxes or hotels may charge you).

Priced publications:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

■ Publications Office